

بسمه تعالیٰ

معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

استاندارد آموزش شایستگی

نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان
سیستم های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

گروه شغلی تأسیسات

کد ملی آموزش شایستگی

۷۱۲۷-۰۹-۰۱۹-۱

تاریخ تدوین استاندارد : ۹۳/۳/۱

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته تأسیسات:

- علی موسوی؛

- دبیر شورای برنامه ریزی درسی و مدیر کل دفتر طرح و برنامه های درسی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

- ارزنگ بهادری؛

- مدیر گروه های برنامه ریزی درسی کشاورزی و معاون دفتر طرح و برنامه های درسی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

- رامک فرح آبادی؛

- مدیر گروه های برنامه ریزی درسی صنعت و معاون دفتر طرح و برنامه های درسی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

- محمدعلی صباحی؛ MohammadAli.Sabbaghi@gmail.com

- مدرس دانشگاه و مری تأسیسات اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان یزد

- طراح و ناظر تأسیسات

- وجیدرضا علیشاھی؛ Valishahi@yahoo.com

- مری تأسیسات اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان یزد

- طراح و ناظر تأسیسات

- موسی جامی؛ mehrdadjam_۵۹@yahoo.com

- مری تأسیسات اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان تهران

- احسان ابوالحسنی؛ ehsan.۵۱@yahoo.com

- مری تهويه مطبوع، تبرید و تأسیسات اداره کل آموزش فنی و حرفه ای اصفهان

- محمد مختاری نهال؛

- مدرس دانشگاه و مدیر گروه تأسیسات دفتر طرح و برنامه های درسی سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شایستگی :

- سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور؛ دفتر طرح و برنامه های درسی

- اتحادیه صنف صنایع برودتی و تهويه مطبوع تهران

فرآيند اصلاح و بازنگري :

-

-

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی :

تهران - خیابان آزادی، خیابان خوش شمالي، نبش نصرت، ساختمان شماره ۲، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور،
شماره ۹۷

تلفن: ۶۶۵۶۹۹۰۰   دورنگار: ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونيکي : Barnamehdarci@yahoo.com

تهریه کنندگان استاندارد آموزش شایستگی «نیازمندی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهییه مطبوع (حرارت مرکزی)»

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	ادرس ، تلفن و ایمیل
۱	سیدعلی اصغر خوب خصلت	لیسانس فوق لیسانس	تأسیسات حرارتی و برودتی مهندسی محیط زیست	- عضو هیأت مدیره اتحادیه صنف صنایع برودتی و تهییه مطبوع تهران - مریب سازمان و مدرس دانشگاه	۳۳ سال	تلفن ثابت: ۰۲۱-۶۶۰۶۴۹۷۱ تلفن همراه: ایمیل: Khoobkheslat@yahoo.co.uk آدرس: تهران- خیابان آزادی- بلوار استاد معین- دستغیب غربی- پلاک ۴۶۹ و ۴۷۱
۲	عبدالحکیم کر	لیسانس	مکانیک- طراحی جامدات	- مریب سازمان	۲۵ سال	تلفن ثابت: ۰۲۱-۳۳۸۶۰۰۷-۸ تلفن همراه: ایمیل: Kor_۲۰۱۱@yahoo.com آدرس: تهران- سه راه افسریه- بزرگراه امام رضاع)- میدان آقا نور- شهرک مشیریه- جنب سازمان آب- مرکز شماره ۹ فنی و حرفه ای (مرکز مشیریه)- کارگاه مکانیک صنایع
۳	امیر کیومرثی اسکویی	دکترا	بیومکانیک	- مشاور کارخانه فولاد تهران و شرکت تولید بخچال های فروشگاهی - مدرس دانشگاه	۸ سال	تلفن ثابت : ۰۲۱-۶۶۱۶۵۵۷۰ تلفن همراه : ایمیل: Kiumarsi@mech.sharif.edu آدرس : تهران- خیابان آزادی- دانشگاه صنعتی شریف- دانشکده مهندسی مکانیک- آزمایشگاه مکانیک سیالات
۴	محمد مختاری نهال	فوق لیسانس	فیزیک	- مدیر گروه تأسیسات دفتر طرح و برنامه های درسي - مدرس دانشگاه	۱۲ سال	تلفن ثابت : ۰۲۱-۶۶۵۶۹۹۰۰ تلفن همراه : ایمیل : Mokhtarinahal@gmail.com آدرس : میدان توحید تقاطع نصرت غربی و خوش شمالی- پلاک ۹۷- ساختمان دوم سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حدائق شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی:

کارورزی صرفا در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدود یا با ماكت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیط واقعی برای مدتی تعريف شده تجربه شود.(مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد).

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاؤت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفة‌ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مریبیان :

حدائق توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مریبیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حدائق مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (رباضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حدائق هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظاتی است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شایستگی:

نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

شرح استاندارد آموزش شایستگی :

استاندارد آموزشی «نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»، یکی از شایستگی‌های تشکیل دهنده شغل «تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)» در شاخه گرمايش از رشته تأسیسات در حوزه صنعت می‌باشد که از عهده کارهای ۱. انجام نیازسنجی سیستم‌های حرارت مرکزی ۲. انتخاب سیستم‌های حرارت مرکزی ۳. اجرای چیدمان سیستم‌های حرارت مرکزی و ۴. تمیز کردن محوطه کار برمی‌آید. این شایستگی با سایر بخش‌های مشاغل لوله کش، نصب، تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های حرارت مرکزی در ارتباط می‌باشد.

ویژگی‌های کارآموز ورودی :

حداقل میزان تحصیلات : دیپلم

حداقل توانایی جسمی و ذهنی : سلامتی کامل جسمی و ذهنی
مهارت‌های پیش نیاز : دارا بودن گواهینامه‌های «نقشه خوانی و نقشه کشی و تعیین چیدمان سیستم‌های حرارت مرکزی» و «متره و برآورد هزینه کار در تأسیسات»

طول دوره آموزش :

طول دوره آموزش	:	۳۲ ساعت
- زمان آموزش نظری	:	۸ ساعت
- زمان آموزش عملی	:	۲۴ ساعت
- زمان کارورزی	:	۰ ساعت
- زمان پروژه	:	۰ ساعت

بودجه بندی ارزشیابی (به درصد)

- کتبی :٪ ۲۵

- عملی :٪ ۶۵

- اخلاق حرفه‌ای :٪ ۱۰

صلاحیت‌های حرفه‌ای مربیان :

- لیسانس مکانیک (سیالات یا طراحی جامدات) یا تأسیسات با حداقل ۲ سال سابقه کار مرتبط
- فوق لیسانس مکانیک (تبدیل انرژی) با حداقل ۱ سال سابقه کار مرتبط

* تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی) :

- «نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)» یک وظیفه مستقل از فرد «تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)» است که نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان بخش حرارت مرکزی از تأسیسات گرمایشی؛ یعنی طراحی فضا و محاسبه ظرفیت، انتخاب تجهیزات، شبکه و دستگاه‌های حرارت مرکزی، اجرای چیدمان شبکه و دستگاه‌های حرارت مرکزی و در نهایت تمیزکاری محوطه کار را برعهده دارد.

* اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی) :

- Needs Assessment, Select and Implement Lay out in Boiler House (CHS)

* مهم ترین استانداردها و رشته‌های مرتبط با این استاندارد:

- تکنیک تأسیسات سرمایشی و گرمایشی

○ تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

■ نقشه خوانی، نقشه کشی و تعیین چیدمان سیستم‌های حرارت مرکزی

■ متراه و برآورده زینه کار در تأسیسات

■ طراحی و پیاده سازی تجهیزات کنترل سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

■ پیاده سازی مدارات فرمان و قدرت برقی در سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

■ پیاده سازی PLC در سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی

■ سرویس و نگهداری و تعمیر سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

○ تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های برودتی

○ تعمیرکار و نگهدار سیستم‌های تهویه مطبوع سرمایشی

○ طراح، محاسب و مجری سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)

○ طراح، محاسب و مجری سیستم‌های تبرید و تهویه مطبوع سرمایشی

○ سرپرست و راهبر پروژه‌های سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی

* جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

..... طبق سند و مرجع

الف : جزو مشاغل عادی و کم آسیب

..... طبق سند و مرجع

ب : جزو مشاغل نسبتاً سخت

..... طبق سند و مرجع

ج : جزو مشاغل سخت و زیان آور

..... نیاز به استعلام از وزارت کار

استاندارد آموزش شایستگی

«نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»

- برگه تحلیل شایستگی

معیارهای عملکرد	عنصر شایستگی
<p>۱- نیازسنجی فضای مناسب در ساختمان‌های مسکونی، اداری و تجاری</p> <p>۲- انجام محاسبات سیستم حرارت مرکزی بصورت دستی و نرم افزاری با توجه به نیازسنجی انجام شده</p> <p>۳- انجام محاسبات افت حرارتی شبکه و محیط</p>	۱- انجام نیازسنجی سیستم‌های حرارت مرکزی
<p>۱- انتخاب تجهیزات و مواد مصرفی براساس شرایط محیط و چیدمان لازم</p> <p>۲- انتخاب سیستم حرارت مرکزی مناسب متناسب با نیازسنجی انجام شده و ظرفیت لازم</p> <p>۳- انتخاب شبکه لوله کشی حرارت مرکزی مناسب</p>	۲- انتخاب سیستم‌های حرارت مرکزی
<p>۱- اجرای پلان‌های موقعیت لوله کشی سیستم‌های حرارت مرکزی مطابق با استانداردهای لازم و الزامات ایمنی و بهداشت حرفه‌ای</p> <p>۲- نظارت بر نصب دستگاه‌های حرارت مرکزی مطابق با استانداردها و الزامات ایمنی و بهداشت حرفه‌ای</p>	۳- اجرای چیدمان سیستم‌های حرارت مرکزی
<p>۱- تمیزکاری محوطه کار و مرتب کردن مواد، ابزار، وسایل و تجهیزات</p> <p>۲- تمیزکاری، بررسی، سرویس و نگهداری و انبار کردن ابزار و تجهیزات مطابق با کتابچه‌های راهنمای و تکنیک‌های محل کار</p> <p>۳- دستیابی به اطلاعات و تکمیل اسناد (ضمانت نامه و غیره) مطابق بال الزامات محل کار</p>	۴- تمیز کردن محوطه کار

	زمان آموزش			عنوان :
	نظری	عملی	جمع	
	۳۲	۲۴	۸	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
تجهیزات:				دانش :
- استانداردهای ملی و بین المللی مرتبط		۱		- مباحث، استانداردها و مقررات مربوط به سیستم حرارت مرکزی
- برنامه‌ها، پلان‌ها و مشخصات کار		۱		- اتلاف حرارتی شبکه و محیط
- جعبه کمک‌های اولیه				- فضای مناسب چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی) با در نظر گرفتن محیط تعییرات، سرویس‌های دوره‌ای و شرایط تهویه مناسب موتورخانه
- دستگاه‌های حرارت مرکزی				- تجهیزات مورد نیاز و محل قرارگیری در سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- دستورالعمل‌های سازمان‌ها یا افراد مجاز				- الزامات اینمنی و بهداشت حرفة‌ای مرتبط با سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- دیاگرام‌ها و طرح‌ها		۲		- دودکش و الزامات آن
- دیتا پرژکتور با متعلقات				
- دیتا شیت‌های اینمنی مواد		۱		مهارت :
- رایانه با متعلقات آن				- بررسی و تفسیر اسناد از قبیل جابه جایی طرح‌ها، نقشه‌ها و پلان‌های تأسیسات حرارت مرکزی
- الزامات زیست محیطی و بهداشت و اینمنی کار		۱		- بررسی و آنالیز الزامات استانداردهای مربوط به تأسیسات حرارت مرکزی
- کپسول آتش نشانی				- انجام اندازه‌گیری و محاسبات طرح قرارگیری و اجرای چیدمان سیستم تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- لباس و تجهیزات حفاظت فردی		۴		- انجام محاسبه اتلاف حرارتی شبکه و محیط
- مباحث ساختمان مرتبط				- بررسی، شناسایی و انتخاب تجهیزات، سیستم‌ها و شبکه‌های تأسیسات تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- مشخصات و الزامات کار سازمان		۳		
- مشخصات و دستورالعمل‌های تولیدکننده		۹		
- مشعل				
- نقشه‌های شغلی		۲		
- نمودارها و نقشه‌های دستی				
- وايت برد		۶		
- وسائل کمک آموزشی				
ابزار:				نگرش :
- انواع اتصالات				- دقیق در رعایت الزامات استاندارد جهت انتخاب و اجرای چیدمان سیستم تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- انواع لوله‌ها				- شناسایی و تعیین نیاز مشتری با توجه به شرایط آب و هوا و دستورالعمل‌های مورد نیاز در سیستم تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)
- قلم و کاغذ (خصوص نقشه کشی)				
- لوازم التحریر و کاغذ A4				
- مازیک وايت برد				
مواد مصرفی:				ایمنی و بهداشت :
- ماشین حساب معمولی				- رعایت کلیه الزامات زیست محیطی، برقی، اینمنی و بهداشت حرفة‌ای و حفاظت از دستگاه حین انجام کار با استفاده از لباس کار و تجهیزات اینمنی
- ماشین حساب مهندسی				
- وسائل اندازه‌گیری				توجهات زیست محیطی :
				- جمع آوری و دفع صحیح ضایعات ناشی از کار

- برگه استاندارد تجهیزات
«نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	استانداردهای ملی و بین المللی مرتبط (از قبیل سازمان نقشه برداری و غیره)	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۲	برنامه ها، پلان ها و مشخصات کار	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۳	جبهه کمک های اولیه	استاندارد	۱ عدد	
۴	دستگاه های حرارت مرکزی	مرتبه با موضوع	۱ سیکل کامل	
۵	دستورالعمل های سازمان ها یا افراد مجاز	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۶	دیاگرام ها و طرح ها	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۷	دیتا پروژکتور با متعلقات	استاندارد	۱ دستگاه	
۸	دیتا شیت های اینمنی مواد	آخرین ویرایش	۵ سری	
۹	رایانه با متعلقات آن	استاندارد	۱ دستگاه	
۱۰	الزامات زیست محیطی و بهداشت و اینمنی کار	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۱۱	کپسول آتش نشانی	CO ₂	۱ عدد	
۱۲	کپسول آتش نشانی	پودر و گاز	۱ عدد	
۱۳	لباس و تجهیزات حفاظت فردی	استاندارد	۱۵ سری	
۱۴	مباحث ساختمان مرتبط	آخرین ویرایش	۵ سری	
۱۵	مشخصات و الزامات کار سازمان	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۱۶	مشخصات و دستورالعمل های تولیدکننده	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۱۷	مشعل	تکفار	۱ عدد	
۱۸	مشعل	سه فاز تک مرحله ای	۱ عدد	
۱۹	مشعل	سه فاز چند مرحله ای	۱ عدد	
۲۰	نقشه های شغلی	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۲۱	نمودارها و نقشه های دستی	مرتبه با موضوع	۵ سری	
۲۲	وايت برد	استاندارد	۱ عدد	
۲۳	وسایل کمک آموزشی	استاندارد	۵ سری	

- برگه استاندارد مواد «نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	انواع اتصالات (نیوبایپ، فلزی، مسی، PVC)	سایز ۱/۲ تا ۲ اینچ	۱۰ سری از هر کدام	
۲	انواع لوله ها (نیوبایپ، فلزی، مسی، PVC)	سایز ۱/۲ تا ۲ اینچ	۱۲ متر از هر کدام	
۳	قلم و کاغذ (مخصوص نقشه کشی)	استاندارد	۱۶ سری	
۴	لوازم التحریر و کاغذ A4	استاندارد	۱۵ سری	
۵	ماژیک وايت برد	در ۴ رنگ	۲ سری	

- برگه استاندارد ابزار «نیازسنجی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم‌های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	ماشین حساب	معمولی	۱ عدد	
۲	ماشین حساب	مهندسی	۱ عدد	
۳	وسایل اندازه گیری (متر، کولیس، گونیا، نقائه، آومتر)	استاندارد	۱ سری	

توجه:

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.
- مواد به ازاء یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر محاسبه شود.
- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود.

- منابع و نرم افزار های آموزشی (اصلی مورد استفاده در تدوین و آموزش استاندارد)

«یازسنگی، انتخاب و اجرای چیدمان سیستم های تهویه مطبوع (حرارت مرکزی)»

ردیف	عنوان منبع یا نرم افزار	مؤلف	سال نشر	محل نشر	ناشر یا تولید کننده
۱	تأسیسات	مهندس طباطبایی	۱۳۷۰	تهران	نوآور
۲	مرجع کامل تأسیسات	مهندس داریوش هادی زاده	۱۳۹۰		گلپونه
۳	مهندسی تأسیسات مکانیکی ساختمان	بهمن جلیلیان اختیاری	۱۳۸۴		

- سایر منابع و محتواهای آموزشی (پیشنهادی گروه تدوین استاندارد) علاوه بر منابع اصلی

ردیف	نام کتاب یا جزو	سال نشر	مؤلف / مولفین	مترجم / مترجمین	محل نشر	ناشر	توضیحات
۱	Fundamentals of HVAC Systems		Robert McDowall			Elsevier Science	ISBN: ۰۱۲۳۷۲۴۹۷X